

कृषि उन्नती योजना अंतर्गत बियाणे व लागवड साहित्य (एस पी एम) (पुर्वीची एसएमएसपी योजना) या केंद्र पुरस्कृत योजनेअंतर्गत ग्रामबिजोत्पादन कार्यक्रम सन २०२२-२३ मध्ये सर्वसाधारण प्रवर्गाकरिता राबविण्यासाठी निधी वितरीत करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्ध व्यवसाय विकास व मत्स्य व्यवसाय विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : योजना ३३२२/प्र.क्र.१५६/१-अ

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय, विस्तार, मुंबई-४०० ०३२

दिनांक : ०८ डिसेंबर, २०२२.

- संदर्भ :** १. कृषि आयुक्तालयाचे पत्र No. QC१/२/SMSPAAP२२-२३/१८३५३/२२, दि.२०/०५/२०२२
२. केंद्र शासनाचे पत्र क्र. No.Pr.AO/Agri/L&G/SNA/२०२२-२३/७४, दि.०१/०६/२०२२
३. महाबीज अकोला यांचे पत्र क्र.संदर्भ क्र. महाबीज/विपणन/२०२२/५५८, दि.०७/१०/२०२२
४. केंद्रशासनाचे निधी वितरण आदेश No.१०-११/२०२० SD-VI, दि.०७/१०/२०२२
५. केंद्र शासनाचे पत्र क्र. No.१०-११/२०२० SD-VI, दि.१०/१०/२०२२
६. शासन निर्णय क्र.योजना ३३२२/प्र.क्र.१४६/१-अ, दि. ०३/११/२०२२
७. महाबीज, अकोला यांचे पत्र क्र.संदर्भ क्र.महाबीज/विपणन/२०२२/६२५, दि.१०/११/२०२२
८. कृषि आयुक्तालयाचे पत्र जा.क्र. गुनि१/२/एसपीएम/निधीमागणी/३७७१२/२०२२
दि.११/११/२०२२

प्रस्तावना:

केंद्रीय योजना आयोगाने नियुक्त केलेल्या बी.के.चतुर्वेदी समितीच्या शिफारशी केंद्र शासनाने स्विकारलेल्या आहेत. त्यास अनुसरून सर्व केंद्र पुरस्कृत योजनांची पुनर्रचना ६६ केंद्र पुरस्कृत योजनांमध्ये करण्यात आलेली आहे. सन २०१४-१५ पासून सदर पुनर्रचित योजनांमधील काही योजना एकत्रित करून अभियानाच्या स्वरूपात राबविण्याचे केंद्र शासनाने निश्चित केलेले आहे. त्यामध्ये कृषि उन्नती योजना या अभियानाअंतर्गत बियाणे व लागवड साहित्य राबविण्यात येत आहे.

२. या अभियानाच्या कक्षेत शेतकऱ्यांना प्रमाणित बियाणे पुरवठा करण्यासाठी केंद्रवर्ती बियाणे उत्पादन करण्यापासून बियाणे क्षेत्राच्या विकासासाठी हितावह पायाभूत सुविधा निर्माण करण्यासाठी सहाय्य करणे, नैसर्गिक आपत्तीच्या वेळी बियाण्यांची गरज भागविण्यासाठी बियाणे बँकेत जमा करणे इ. अशी ही संपूर्ण बियाणे साखळी समाविष्ट आहे. सदर अभियानामध्ये ग्रामबिजोत्पादन कार्यक्रम, तालुका बीजगुणन प्रक्षेत्रांचे बळकटीकरण, प्रमाणित बियाणे उत्पादनास सहाय्य या बाबींचा समावेश आहे.

३. कृषि उन्नती योजना अंतर्गत बियाणे व लागवड साहित्य (एस पी एम) (पुर्वीची एसएमएसपी योजना) या केंद्र पुरस्कृत योजनेअंतर्गत ग्रामबिजोत्पादन कार्यक्रम योजनेसाठी केंद्र शासनाने संदर्भ क्र.५ येथील दिनांक १० ऑक्टोबर, २०२२ च्या पत्रान्वये अन्वये सन २०२२-२३ मध्ये रक्कम रु. ४५८६.०० लाख (केंद्र हिस्सा रक्कम रु. २७५१.६० लाख (६०%) व राज्य हिस्सा रक्कम रु. १८३४.४० लाख (४०%)) या प्रस्तावास मान्यता देण्यात आलेली असून संदर्भ क्र. ६ येथील दिनांक ०३ नोव्हेंबर, २०२२ च्या शासन निर्णयान्वये प्रशासकिय मान्यता देण्यात आलेली आहे.

४. सन २०२२-२३ करिता सर्वसाधारण संवर्गासाठी एकूण अर्थसंकल्पीय तरतूद रक्कम रु. ३७००.०० लाख आहे. सन २०२२-२३ मध्ये केंद्र शासनाने एकूण रक्कम रु. २३८४.७२ लाख वार्षिक कृती आराखडा (AAP) मंजूर करण्यात आलेला असून पहिल्या टप्प्यात त्यापैकी २५% निधी रक्कम रु. ३५७.७१ लाख (६०%) केंद्र शासनाने इतका निधी राज्य शासनास वितरीत केलेला आहे व त्यास समरूप ४०% राज्य हिस्सा रक्कम रु. २३८.४७ लाख इतक्या निधीची आवश्यकता आहे. सदर आवश्यक केंद्र हिस्सा व राज्य हिस्सा निधी, आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना वितरीत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:

१. सन २०२२-२३ करिता सर्वसाधारण प्रवर्गासाठी एकूण अर्थसंकल्पीय तरतूद रक्कम रु. ३७००.०० लाख आहे. सन २०२२-२३ मध्ये केंद्र शासनाने एकूण रक्कम रु. २३८४.७२ लाख वार्षिक कृती आराखडा (AAP) मंजूर करण्यात आलेला असून पहिल्या टप्प्यात त्यापैकी २५% निधी रक्कम रु. ३५७.७१ लाख (६०%) केंद्र शासनाने इतका निधी राज्य शासनास वितरीत केलेला आहे व त्यास समरूप ४०% राज्य हिस्सा रक्कम रु. २३८.४७ लाख इतक्या निधीची आवश्यकता आहे. सदर आवश्यक केंद्र हिस्सा लेखाशीर्ष (२४०१ ३९९५) व राज्य हिस्सा लेखाशीर्ष (२४०१ ए १५४) या अंतर्गत सन २०२२-२३ च्या अर्थसंकल्पातील उपलब्ध तरतुदीतून आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना वितरीत करण्यात येत आहे.

२. सदर योजनेअंतर्गत होणारा खर्च चालू सन २०२२-२३ या आर्थिक वर्षाकरीता मंजूर केलेल्या अनुदानातून भागविण्यात येऊन पुढील लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा.

सर्वसाधारण प्रवर्ग :

केंद्र हिस्सा लेखाशिर्ष	राज्य हिस्सा लेखाशिर्ष
मागणी क्रमांक - डी-३ २४०१ पीक संवर्धन, (००) (२३) कृषि उन्नती योजना- बियाणे व लागवड साहित्य (केंद्र पुरस्कृत योजना) (केंद्र हिस्सा ६० टक्के) २४०१ ३९९५ (कार्यक्रम) ३३, अर्थसहाय्य	मागणी क्रमांक - डी-३ २४०१ पीक संवर्धन, (००) (२७) कृषि उन्नती योजना- बियाणे व लागवड साहित्य (केंद्र पुरस्कृत योजना) (राज्य हिस्सा ४० टक्के) २४०१ ए १५४ (कार्यक्रम) ३३, अर्थसहाय्य

४. सदर योजना राबविताना खालील अटी व शर्तीचे पालन करण्यात यावे.

- १) सदर योजना केंद्र शासनाच्या संदर्भाधीन मार्गदर्शक सूचनांनुसार व केंद्र शासनाच्या निधी वितरीत करण्याच्या अटी व शर्ती नुसार राबविण्यात यावी.
- २) खर्चाचे लेखे सुव्यवस्थित ठेवून सदर खर्चाचे लेखा परिक्षण अहवाल व उपयोगिता प्रमाणपत्रे केंद्र व राज्य शासनाला लवकरात लवकर प्रगती अहवालासह सादर करण्यात यावेत.

- ३) योजनेच्या वेगवेगळ्या बाबींवरील भौतिक व आर्थिक प्रगती अहवाल केंद्र व राज्य शासनास प्रत्येक महिन्याच्या ५ तारखेपर्यंत सादर करण्यात यावा.
  - ४) योजनेशी संबंधित ताळेबंद व लेखापरिक्षण जमा खर्चाच्या रकमा यांचा अहवाल अंमलबजावणी यंत्रणेने द्यावा. त्यामध्ये वर्षाच्या सुरुवातील अखर्चित रकमा व व्याजाद्वारे मिळालेले उत्पन्न स्पष्टपणे नमूद करण्यात यावे. जेणेकरून पारदर्शी स्वरूपात रकमा विचारात घेता येईल व सदिग्धता राहणार नाहीत.
  - ५) कोणत्याही परिस्थितीत मंजूर कार्यक्रमापेक्षा जास्तीचा कार्यक्रम राबविला जाणार नाही याची दक्षता घ्यावी.
  - ६) सदर योजनेकरीता प्राप्त झालेला निधी हा ज्या संवर्गासाठी मंजूर केलेला आहे त्याच संवर्गासाठी खर्च होईल याची दक्षता घेण्यात यावी.
५. सदर योजनेकरीता आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना योजनेचे नियंत्रण अधिकारी म्हणून व त्यांच्या कार्यालयातील सहायक संचालक, लेखा-१ यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे.
६. सदर निधी खर्च करतांना विहित कार्यपद्धती अनुसरून सर्व वित्तीय कायदे/ टेंडर नियमावली व नियमांचे/प्रक्रियेचे/वित्तीय अधिकारांच्या मर्यादेत/P.W.D. म्यूनिसिपलच्या अधिन राहून/C.V.C.तत्त्वानुसार/CAG च्या निर्देशानुसार/प्रचलित शासन निर्णय/नियम/परिपत्रक/तरतुदीनुसार, बजेट व कोषागार नियमावलीनुसार खर्च करण्याची कार्यवाही अंमलबजावणी यंत्रणांनी करावी. कोणत्याही परिस्थितीत कुठलाही शासन निर्णय/अधिकाराचा भंग होणार नाही, याबाबत दक्षता घेण्याची जबाबदारी संबंधित क्षेत्रिय कार्यालयाची राहिल.
७. प्रस्तुतचे आदेश हे महाराष्ट्र अर्थसंकल्प नियम पुस्तिका (भाग-१) १९७७ मधील परिच्छेद १४२ व १४४ अन्वये प्रशासकिय विभागांना प्रदान केलेल्या शक्तीनुसार तसेच वित्त विभागाचे परिपत्रक क्र.अर्थस-२०२२/प्र.क्र.४३/अर्थ-३, दि.०४ एप्रिल, २०२२ व वित्त विभाग अर्धशासकिय पत्र क्र.अर्थस-२०२२/प्र.क्र.४३/अर्थ-३, दि.०५ एप्रिल, २०२२ मधील अटी व शर्तीची पूर्तता करण्यात यावी.
८. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक २०२२१२०८१२३८०७४२०१ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.
- महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(महेंद्र घाडगे)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. मंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
२. मा.विरोधी पक्षनेता, विधानसभा/ विधानपरिषद यांचे खाजगी सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ, मुंबई.
३. मा.प्रधान सचिव (कृषि) यांचे स्वीय सहायक, कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
४. आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

५. सहसचिव (निविष्ठा व गुणनियंत्रण), कृषि पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
६. कृषि संचालक (नि.व गु.नि.), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
७. सर्व कृषि संचालक, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
८. महालेखापाल, महाराष्ट्र १/२ (लेखा परिक्षा/ लेखा व अनुज्ञेयता), मुंबई/ नागपूर .
९. सर्व विभागीय कृषि सहसंचालक
१०. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
११. सहाय्यक संचालक, लेखा-१, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
१२. निवडनस्ती (कार्यासन १-अ), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.